

Svmma Juris Canonici

Comprehensa Tribus Partibus In Qva Distincte Et Svccincte Explicantur,
quæ ad personas, negotia, & iudicia Ecclesiastica ex Canonum præscripto,
pertinent

Sive Commentarius In Regulas Juris Pontificii, Qvæ In Libro Qvinto, Et
Sexto Decretalium Continentvr

Strein, Johann

Coloniæ Agrippinæ, 1659

Regvla LXXXIV. Quod una via prohibetur alicui, ad id alia via non debet
admitti.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61853](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61853)

Franc. dicemus, singulis annis in eo fe-
sto præstandam esse, & similiter in a-
liis ejusmodi legatis. Nec propterea
idem bis exigitur, sed pro quolibet an-
no semel, cui alia atque alia obligatio
dandi respondet.

Obj. 3. Legatarius, qui rei legatæ
æstimationem ab hærede consecutus
est, rem legatam iterum ab alio exigere
potest. *l. locum. §. inde quaritur. ff. de tabul.
exhibendis.*

R. Qui ab hærede rem sibi lega-
tam, vel precium illius semel obtinuit,
si denuo exigat, ab eodem doli excep-
tione removendum lege citata dicitur:
sed is, qui tabulas justo tardius exhi-
buit, ad interesse tenetur & hæredi, &

legatario. Ab eo igitur quantum sua in-
terest, legatarius exigere potest, quam-
vis ab hærede legatum accepisset. Atq;
ita non circa unum debitum, sed duo
ipsius cura, & exactio occupata est.

Obj. 4. Dotem sibi debitam filia à
patre bis exigere potest. *Auth. sed quamvis.
C. de rei uxor. act. Bart. ad l. si cum do-
tem. ff. solu. matrim.*

R. Filia non permittitur semel ex-
hibitam dotem, à patre suo iterum exi-
gere, nisi in casu, quo absque omni sua
culpa amissa foret, idque ex benignita-
te juris, quod prospectum vult perso-
nis sexu, & natura imbecillioribus,
quemadmodum DD. *ad le. cita.* fusius
declariant.

REGVLA LXXXIV.

Quod una via prohibetur alicui, ad id alia via non debet admitti.

I. CVM in omni dispositione le-
gum intentio potius, quam e-
nunciatio attendenda sit, *l. Scire leges. ff.
de leg. meritò* cavetur per regulam
hanc, ne quis in favorem suum tra-
hens verba legis, quod uno modo non
licet, per alium consequi nitatur. v.g.
prohibitum est *S. C. Macedoniano*, ne
quis pecuniam filiosam credat: tu non
pecuniam quidem, sed frumentum,
aut vinum suppeditas, quibus venditis
pecuniam acquirat. In fraudem legis
utique, cujus intentio est, cavere, ne fi-
liis mutuam pecuniam dando, materia
peccandi malis moribus præstaretur. *ff.
de S. C. Macedon.*

Item prælatus ante confirmationem

suam re ecclesiæ vel monasterii admi-
nistrare non potest. *c. Avaritia 5. de elect.
in 6. Sylv. V. Confirmatio. n. 2.* Si autem ad-
ministrare velit, ut procurator, vel Oc-
conomus, non permittetur, ne quod u-
na via prohibetur, ad id alia admitta-
tur. *Sylv. loc. cit.*

Idem in patre valet, qui prohibitus
matris testamento administrare bona
filiorum, ut pater non poterit eadem
ministrare, ut curator. *l. Scire oportet ff.
de tut. & cur. dan.*

II. Verùm, ne regulæ hujus veritas
& firmitas aliquibus in materiis vacil-
lare, aut deficere videatur, limitibus
circumscribenda, & quodammodo
munienda erit. *Primo* igitur, exaudiend-

Est, da est,

da est, ut *Canisius* loquitur, quoad id quod principaliter prohibetur, nō vērō quoad viam, modū, aut mediū. Nam licet illegitimus eligi in episcopum nō possit, postulari tamen poterit. *c. Immutuit. 20. de elect.* Item hæreditas pactio- nibus quidem relinqui non potest, testa- mento tamen potest *l. Hæreditas. 5. C. de pactis conven.*

Item qui juravit uxorem suam non accusare adulterii, non prohibetur eam denūciare. *c. quemadmodum. 25. §. fin. de iureiur.* Idem in actionibus evenit, ex- gr. Ad rem emptam malè agitur actione locati, vel depositi: rectè tamen em- pti actione agitur: quoniam in his, & similibus non res ipsa, de qua quæritur, sed modus, aut via ad rem tantūm pro- hibetur.

Secundò tunc obtinet, cūm utraque via ad eundem effectum directè ten- dit, ut in exemplis n. r. adductis patet: & benè declaratur ab *Vlpiano l. 1. §. l. quod dicimus 7. ff. de auctor. & cons. tutor.* Tutor in rem suam non potest pupillo auctor esse, ut sibi obligetur, potest ta- men sui debitoris hæreditatem adeun- ti pupillo auctoritatem præstare, ut sic per consequentiam pupillus sibi obli- getur. Pari modo Ius patronatus emi per se ac separatim non potest: si tamen ematur Universitas in qua continetur, venit cum illa. *c. de iure 16. de iure pa- tronatus.*

III. Obj. I. Clerico non licet de bonis ab ecclesia obtentis testari, quem- admodum ex communi diximus in *Part. 2. summe, tit. 2. §. 1. n. xv.* eidem ta- men donationem ex iisdem bonis inter vivos facere permittitur, ut ibidem

tit. 1. §. 3. n. vi. de Episcopis, & Prælati: indicatum est: quod extenditur etiam ad Religiosos professos, qui beneficia ecclesiastica obtinent, apud *Layman- num l. 3. Tr. 14. c. 12. n. 9. Barb. in c. Cæterum. & c. Per tuas. de donat.*

R. Peckius clericis non permitti te- stamentum, quia aliàs disponerent de- rebus ab ecclesia acceptis in tempus, quo earum domini non sunt, imò ne dispensatores quidem, cūm ea bona non habeant nomine proprio, sed alie- no: donationem verò inter vivos non debere prohiberi, dummodò modera- ta sit, & in piam causam. *Gloss. in c. Cūm in officiis. de restam.* Verūm hujus diver- sitatis per hanc responsionem nulla causa assignatur, & quod valde incer- tum, supponitur, Clericos proventu- um ecclesiasticorum non fieri domi- nos: cūm id saltem de quotidianis di- stributionibus dici nequeat: & de om- nibus generatim hoc tempore pleriq- ue contrarium teneant, uti patet ex *Part. 1. sum. tit. 2. §. n. 14.* Dicendum igitur, beneficiatis clericis jure communi prohiberi testamentum de bonis ec- clesiasticis non quod per se, & natura: sua malum sit, sed ne consanguineos suos, & cognatos, majore quàm par est, adeoquè damnabili amore bonis in u- sum ecclesiæ, & pauperum ordinatis festinent ditare: donationes verò mo- deratas permitti etiam respectu cog- natorum, ex benigna quadam jurium interpretatione, & quia charitas ordi- nata est incipiens à se ipsa, & procedens immediatè ad eos, qui lateri no- stro per ejusdem sanguinis communio- nem adherent. *V. Barb. in c. Cūm in officiis.*

& c. ad hac de restam.

Obj. 2. De quare iudex non potest cognoscere directè, indirectè seu incidenter judicare potest: ut patet ex *pan. de rest. in integrum*. Hæc igitur via admittitur, quod alia prohibetur.

R. Hoc juris beneficium est, necessitate constitutum, ne continentia causæ dividatur, & coram diversis Iudicibus idem actor litigare cogatur cum ingenti & inutili sumptuum ja-

ctura. Ob quam causam omisis etiam intermediis tribunalibus, supremum adire licet, *c. fin. de Rescr. & ibi DD. Item l. 1 ff. de quib. reb. ad eund. ubi consulenda Glossa, & Andreas Gaill. l. 1. obs. 32. n. 1. & seq. ubi insuper explicat quotuplex causæ continentia sit, & quomodo tam in criminalibus quàm civilibus obtineat. Menoch. l. 4. de præsumpt. Præsumpt. 189. n. 82. Surd. decis. 21. Barbof. Axiom. 193.*

REGVLA LXXXV.

Contractus ex conventionione legem accipere dignoscuntur.

I. Consonat I. C. regula 23. Contractus quidam. & c. legem autem accipere debemus pro forma contractus. Nam ex conventionione partium contractus natura formatur, & variatur: quia voluntas contrahentium dat esse contractui. *l. juris gentium. § quod fere. ff. de leg. & quilibet rei suæ moderator, & arbiter est. l. in re. C. mandati.* ob eamque causam contrahentes apponere contractui possunt, quam volunt conditionem, modò non sit turpis, impossibilis aut contra jus, aut ad delinquendum invitet: cujusmodi est, ne dolus præstetur, ne ob res amotas agatur, Iudex adeatur, & id genus aliæ.

Exemplum sit 1. Depositarius ex natura contractus tantum tenetur de dolo, & lata culpa, quæ dolus præsumptus vocatur. *l. 1 §. quod nerva ff. depositi.* Si tamen conveniat paciscentes, etiam de culpa levissima, tenebuntur, juxta hanc Reg. quia Contractus ex con-

ventionione legem accipiunt. *Can. Dynus.*

2. E contra, si in contractu, in quo debetur dolus, lata culpa, & levis, conveniat, ut præstetur dolus tantum, conventio valet ex eadem causa; quia Contractus ex conventionione legem accipiunt. Quin etiam ad casum fortuitum extendunt aliqui, ut *Gloss. Canisius, & alii* notant, quamvis non nisi cum distinctione admittatur à Dyno, ut tunc obligatio sit, quando non solus casus, sed cum aliqua culpa antecedente vel concomitante conjunctus est.

II. Amplia 1. Ut perinde sit, si conventio in ipso contractu exprimitur, siue in continenti post contractum adjiciatur. *l. lecta. ff. si certum petatur.*

Dicitur autem legistis in continenti, seu momento fieri, quod durante adhuc negotio, vel contractu inchoato sit, nondum à se mutuo digressis contrahentibus. *l. reos. § Cum duos ff. de duobus reis. Barb. in dictione 155. n. 8.*

E e 2

Am-